

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 12/10/2005

2004/4779
K(2005)3959

MOTIVERAT YTTRANDE

riktat till Konungariket Sverige enligt artikel 226 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen till följd av underlåtenhet att korrekt införliva artiklarna 4, 6 och 7 i rådets direktiv 87/344/EEG av den 22 juni 1987 om samordning av lagar och andra författningar angående rättsskyddsförsäkring

MOTIVERAT YTTRANDE

riktat till Konungariket Sverige enligt artikel 226 i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen till följd av underlåtenhet att korrekt införliva artiklarna 4, 6 och 7 i rådets direktiv 87/344/EEG av den 22 juni 1987 om samordning av lagar och andra författningar angående rättsskyddsförsäkring

1. Sakförhållande

1. Rådets direktiv 87/344/EEG av den 22 juni 1987 om samordning av lagar och andra författningar angående rättsskyddsförsäkring¹ (nedan kallat "direktiv 87/344" eller "direktivet") syftar till att säkerställa skydd för innehavare av rättsskyddsförsäkring. I detta syfte innehåller direktivet bestämmelser för att förebygga intressekonflikter mellan innehavare av rättsskyddsförsäkring och deras försäkringsgivare. Om sådana konflikter skulle uppstå säkerställer direktivet rättvis och snabb tvistlösning, bland annat genom användning av alternativa mekanismer för tvistlösning.
2. Efter ett klagomål uppmanade Europeiska kommissionen genom en administrativ skrivelse av den 7 oktober 2004 de svenska myndigheterna att inkomma med ett klagorand av genomförandet av artiklarna 6 och 7 i direktiv 87/344. De svenska myndigheterna svarade genom en skrivelse daterad den 24 november 2004. I sitt svar påpekade de att flera alternativa tvistlösningsförfaranden, som krävs i artikel 6 i direktivet, finns i den svenska rättsordningen. Enligt de svenska myndigheterna hade artiklarna 6 och 7 genomförts på ett tillfredsställande sätt genom att parterna i ett försäkringsavtal får avtala om alternativa tvistlösningsförfaranden.
3. Under utredningens lopp upptäckte kommissionen också ett eventuellt problem avseende artikel 4 i direktiv 84/344/EEG. Eftersom man inte övertygats av de svenska myndigheternas svar av den 24 november 2005 skickade kommissionen den 21 mars 2005 en formell underrättelse (SG(2005)D/201293) till de svenska myndigheterna där det angavs att Sverige hade underlåtit att uppfylla sina genomförandeskyldigheter enligt artiklarna 4, 6 och 7 i direktivet 84/344/EEG om rättsskyddsförsäkring. I fråga om artikel 4 i direktiv 87/344 ansåg kommissionen att den berörda svenska lagstiftningen innehöll en begränsning som verkade oförenlig med denna artikel. Artiklarna 6 och 7 i direktiv 87/344 saknade helt motsvarighet i svensk lagstiftning.
4. Genom en skrivelse av den 16 maj 2005 (SG/2005/A/4701) besvarade de svenska myndigheterna den formella underrättelsen och vidhöll att den svenska lagstiftningen var förenlig med gemenskapslagstiftningen. Med avseende på artikel 4 – som avser den försäkrades rätt att fritt välja en advokat eller en annan person som skall biträda honom eller henne närhelst en intressekonflikt uppstår – inskränker den svenska bestämmelsen denna rättighet om det skulle medföra avsevärt ökade kostnader att anlita en viss person. Enligt de svenska myndigheterna är denna inskränkning förenlig med direktivet eftersom den inte bestrider den försäkrades allmänna rättighet att fritt välja advokat. Direktivets

¹ EGT L 185, 4.7.1987, s. 77.

avsikt är inte att harmonisera den materiella omfattningen av rättsskyddsförsäkringar, exempelvis maximala ersättningsbelopp i ett rättsskyddsförsäkringsavtal.

5. I sitt svar vidhåller de svenska myndigheterna dessutom sin åsikt att den svenska lagstiftningen är förenlig med artikel 6 i direktiv 87/344. I enlighet med vad som angetts i tidigare skrivelser anser de svenska myndigheterna att det är tillräckligt att i lagstiftningen ange en möjlighet till alternativ tvistlösning.
6. I fråga om artikel 7 andra strecksatsen och den försäkrades rätt att bli informerad om möjligheten att använda ett alternativt förfarande för tvistlösning hävdar de svenska myndigheterna att detta krav i vilket fall som helst kommer att uppfyllas när den nya svenska lagen om försäkringsavtal träder i kraft den 1 januari 2006. Enligt den nya lagstiftningen skall försäkringsgivaren under skaderegleringsförfarandet avseende ett visst ärende informera den part som inkom med ersättningskravet om dennes möjligheter att invända mot beslutet om ersättning.

2. Relevant gemenskapslagstiftning

7. Artikel 4.1 i direktiv 87/344 har följande lydelse:

1. Av varje försäkringsavtal om rättsskyddsförsäkring skall uttryckligen framgå att

a) den försäkrade skall kunna fritt välja advokat eller någon annan person som har behörighet enligt nationell lag att försvara eller företräda den försäkrade eller i övrigt tillvarata hans intressen vid undersökningar eller förhandlingar,

b) den försäkrade skall kunna fritt välja advokat eller, om han föredrar det och i den utsträckning det medges i nationell lag, någon annan person med de kvalifikationer som behövs för att tillvarata hans intressen närhelst en intressekonflikt uppstår.

8. Artikel 6 har följande lydelse:

Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som behövs för att det genom skiljeförfarande eller något annat förfarande som ger motsvarande garantier om objektivitet kan fattas beslut om hur tvister mellan den som meddelat rättsskyddsförsäkring och en försäkrad kan lösas, utan att den rätt till överklagande hos rättsliga instanser som kan finnas enligt nationell lag påverkas.

I försäkringsavtalet skall anges att den försäkrade har rätt att använda sig av ett sådant förfarande.

9. Artikel 7 har följande lydelse:

När en intressekonflikt uppstår eller oenighet råder angående tvistens lösning, skall rättsskyddsförsäkringsgivaren eller, där det är lämpligt, skaderegleringsorganet, underrätta den försäkrade om

- de rättigheter som anges i artikel 4, och

- den möjlighet han har att använda sig av ett sådant förfarande som avses i artikel 6.

3. Nationell lagstiftning

10. Den viktigaste nationella genomförandelagstiftningen är den svenska lagen (1993:1303) om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring². Denna lag införlivar bara artikel 3.1 och artiklarna 4 och 5 i direktiv 87/344. Lagen innehåller inga bestämmelser som svarar mot artiklarna 6 och 7 i direktivet.
11. Artikel 4 i direktiv 87/344 har införlivats i svensk lagstiftning genom 3 § i lag (1993:1303). I denna paragraf anges att ett avtal om rättsskyddsförsäkring skall ge den försäkrade rätt att vid försäkringsfall efter eget val utse en advokat eller annan lämplig person att biträda honom. Vidare anges i 3 § i lag (1993:1303) att denna rätt får inskränkas endast om valet av en viss person skulle medföra avsevärt ökade kostnader som inte är motiverade av den rättsliga angelägenhetens beskaffenhet eller omfattning.

4. Bedömning

12. Enligt vad som påpekas av kommissionen i dess formella underrättelse verkar 3 § i lag (1993:1303) korrekt avspegla artikel 4 i direktiv 87/344 och rätten för den försäkrade att utse en advokat eller annan person att biträda honom eller henne om en intressekonflikt skulle uppstå. Den svenska bestämmelsen utsätter dock denna rätt för en begränsning om valet av en viss person skulle medföra avsevärt ökade kostnader som inte är motiverade av den rättsliga angelägenhetens beskaffenhet eller omfattning. Det finns ingen motsvarande inskränkning i direktivet. De svenska myndigheterna hävdar att denna begränsning är förenlig med direktivet eftersom direktivet inte reglerar innehållet i rättsskyddsförsäkringsavtal, till exempel eventuella begränsningar av ersättningsbeloppet. Kommissionen bestrider inte dessa ståndpunkter. Den anser dock att rätten att efter eget val utse en advokat inte kan betraktas som en del av innehållet i rättsskyddsförsäkringen, utan är en processuell aspekt. Kommissionen vidhåller därför sin åsikt att den svenska bestämmelsen som innehåller en allmän begränsning av den försäkrades valfrihet strider mot artikel 4 i direktiv 87/344.
13. När det gäller genomförandet av artiklarna 6 och 7 i direktiv 87/344 upprepar kommissionen sitt uttalande som gjordes i den formella underrättelsen av den 21 mars 2005. Följaktligen bestrider kommissionen inte att alternativa objektiva tvistlösningsförfaranden, som krävs i artikel 6.1 i direktiv 87/344, finns tillgängliga enligt svensk lagstiftning.

Kommissionens viktigaste farhågor gäller artikel 6 andra meningen i direktiv 87/344 som lyder enligt följande: *"I försäkringsavtalet skall anges att den försäkrade har rätt att använda sig av ett sådant förfarande."* (fetstil har lagts till). Artikel 7 andra strecksatsen, enligt vilken den försäkrade har möjlighet att använda sig av ett sådant förfarande som avses i artikel 6, skall läsas tillsammans med artikel 6.

---

² Lag (1993:1303) om vissa avtalsvillkor för rättsskyddsförsäkring.

14. Med avseende på artikel 6 verkar de svenska myndigheterna vidhålla sin ståndpunkt att artikeln är genomförd i tillräckligt hög grad genom att parterna i försäkringsavtalet får avtala om ett skiljeförfarande. Kommissionen anser att detta inte kan betraktas som likvärdigt med kravet på att försäkringsavtalet *måste* nämna rätten att använda ett alternativt tvistlösningsförfarande.
15. Med avseende på artikel 7 andra strecksatsen och den försäkrades rätt att bli informerad om möjligheten att använda det förfarande som avses i artikel 6 hävdar de svenska myndigheterna att detta krav i vilket fall som helst kommer att uppfyllas när den nya svenska lagen om försäkringsavtal träder i kraft den 1 januari 2006. Enligt den nya lagstiftningen och enligt vad som nämns ovan skall försäkringsgivaren under skaderegleringsförfarandet avseende ett visst försäkringsfall informera den part som inkom med ersättningskravet om möjligheterna att invända mot beslutet om ersättning. Det står dock inte klart för kommissionen om detta överensstämmer med den möjlighet som avses i artikel 7 andra strecksatsen. Enligt kommissionens uppfattning verkar den nya svenska bestämmelsen att vara allmänt hållen eftersom den inte uttryckligen hänvisar till information om alternativ tvistlösning i samband med rättsskyddsförsäkring. Snarare verkar den hänvisa till all slags information om tvistlösning vid alla slags försäkringstvister. Detta kan inte anses vara likvärdigt med bestämmelserna i direktiv 87/344 och kravet på information till den försäkrade om ett alternativt konfliktlösningsförfarande i artikel 7 andra strecksatsen. Dessutom noterar kommissionen att den nya lagstiftningen inte kommer att träda i kraft förrän den 1 januari 2006. Under dessa omständigheter måste kommissionen vidhålla sin åsikt att Sverige har underlåtit att korrekt införliva artikel 7 i direktiv 87/344/EEG i den nationella lagstiftningen.
16. Slutligen anger direktivet inte på något sätt att artikel 6 och artikel 7 andra strecksatsen omfattas av avtalsfrihet och således bara skall tillämpas om parterna i försäkringsavtalet har kommit överens om ett alternativt tvistlösningsförfarande. Däremot var lagstiftarens mål att säkerställa att de rättigheter som ges till de försäkrade genom artiklarna 6 och 7 i direktivet inte äventyras, eftersom de är en central och nödvändig del av ett system som säkerställer lämpligt skydd för de försäkrade.

AV DESSA SKÄL

AVGER EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

efter att ha gett Konungariket Sverige tillfälle att inkomma med sina synpunkter genom sin skrivelse av den 21 mars 2005 [diariernr SG(2005)D/201293] och med beaktande av svaret från Konungariket Sverige av den 16 maj 2005 [diariernr SG(2005)A/4701]

ETT MOTIVERAT YTTRANDE

enligt artikel 226 första stycket i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen avseende Konungariket Sveriges underlåtenhet att korrekt införliva artiklarna 4, 6 och 7 i rådets direktiv 87/344/EEG av den 22 juni 1987 om samordning av lagar och andra författningar angående rättsskyddsförsäkring.

Enligt artikel 226 första stycket i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, uppmanar kommissionen Konungariket Sverige att vidta de åtgärder som krävs för att rätta sig efter detta motiverade yttrande inom en frist av två månader räknat från mottagandet av det.

Utfärdat i Bryssel den 12/10/2005

På kommissionens vägnar

Charlie McCREEVY
Ledamot av kommissionen

BEKRÄFTAS VARA I ÖVERENSSTÄMMELSE
MED KOMMISSIONENS BESLUT
Generalsekreteraren genom,

A handwritten signature in black ink, appearing to be "P. Bugnot".

Patricia BUGNOT
Kanslichef